

Datum

10 juli 2020

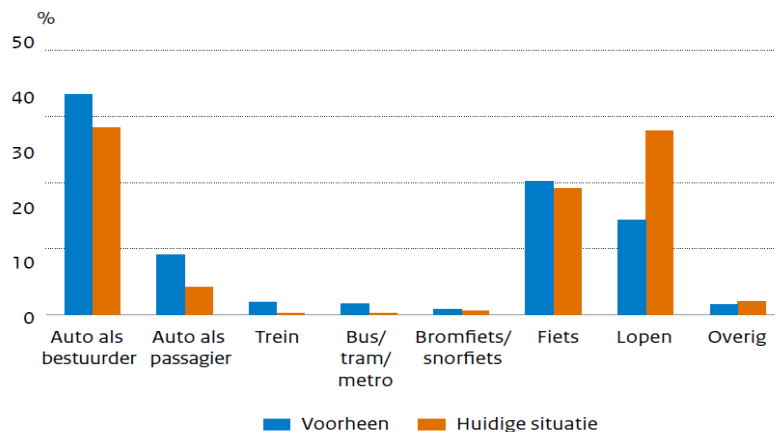
Onderwerp

Ruim baan voor fietsen

Afschrift aan Provinciale Staten

Aan Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Covid-19 heeft een grote invloed op ons leven en op de provincie Gelderland. Ook al worden maatregelen versoepeld, deze crisis zal de samenleving voor lange duur veranderen. We blijven zoveel mogelijk thuiswerken en houden als jongeren en volwassenen 1,5 meter afstand van elkaar. Dat vraagt om aanpassingen van onze manier van leven, hoe we reizen en hoe we de ruimte om ons heen gebruiken. Er vindt een omslag plaats van openbaar vervoer naar individueel autovervoer, fietsen en lopen. Mensen kopen dan ook in toenemende mate e-bikes en tweedehands auto's. Hoewel het goed is dat de samenleving weer op gang komt, gaat dit gepaard met diverse problemen. Door toenemend autoverkeer slibben wegen langzaam weer dicht, bewegen sommige mensen minder en neemt de omgevingskwaliteit af. Tegelijkertijd lopen en fietsen andere mensen méér en ontstaan er capaciteitsproblemen op de stoep en op fietspaden door een toename van fietsen, e-bikes en scooters. De veiligheid op de fietspaden neemt af en 1,5 meter afstand houden is moeilijk - zeker voor een rood stoplicht. Het OV-gebruik neemt naar verwachting af, wat problemen oplevert in de financiering van het regionale OV.

Aandeel vervoerwijzen in huidige situatie met corona (in verplaatsingen)¹

¹ Bron: [Mobiliteit en de coronacrisis](#), Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid | KiM 2020

U schrijft op 29 mei in Binnenlands Bestuur dat de rol van de provincie in de Corona-crisis nu komt, met als kompas de Gelderse Omgevingsvisie met als *doelen schoon, gezond, veilig en welvarend*². U stelt letterlijk: *“Er is geen weg terug naar vroeger, alleen maar een weg vooruit, uit deze crisis, naar een toekomst. We wilden al een andere toekomst – dat hadden we al afgesproken – dus laten we dit ook gebruiken als een kans op de weg daar naar toe. Die weg kunnen we samen aanleggen.”*

De PRO neemt uw oproep ter harte en vraagt aan u: waarom daar niet een **fietsweg** van maken? De PRO erkent dat deze fietsweg een integraal onderdeel moet zijn van een vlot, veilig, duurzaam en gezond mobiliteitssysteem en vraagt in dit advies specifiek aandacht voor de fiets. U investeert tenslotte als provincie al flink in fietswegen en ook in uw *Visie voor een bereikbaar Gelderland* geeft u aan dat de fiets een belangrijke bouwsteen vormt. De PRO waardeert uw visie om de fiets in te zetten als belangrijkste vervoermiddel op korte afstanden (tot 15 km) en uw inspanningen om een Gelders Hoofd fietsnetwerk te realiseren, maar denkt dat er meer nodig is om de fiets een volwaardig alternatief te laten zijn³.

Ontwikkel fietsen als samenhangend systeem

Om mensen echt aan te zetten om te gaan fietsen in plaats van met de auto te gaan is het nodig om een sprong te maken in fietsen als systeem⁴. We hebben onze samenleving ingericht voor het systeem ‘auto’, met bijbehorende parkeerplaatsen, rijbewijs, benzinstations en wegen. Om de fiets te kunnen laten slagen als vervoersmiddel tot 15 kilometer is het belangrijk om fietsen als een samenhangend netwerk te ontwikkelen, waarbij de fiets meer eigen ruimte en status krijgt. Dat houdt in dat er aandacht moet zijn voor ‘langzaam verkeer’, de kwaliteit en veiligheid van het fietsnetwerk, meer fietsvriendelijke ruimtes, de aanschaf of huur van de (elektronische) fiets, het onderhoud van de fiets, (regen)kleding, stalling, kleedkamers bij werkgevers, scholing en fietscultuur.

² <https://www.binnenlandsbestuur.nl/financien/opinie/ingezonden/provincie-gelderland-onze-rol-komt-nu.13394562.lynkx>

³ Zie ook het advies van de RLI: [Groen uit de crisis](#)

⁴ Zie ook het advies van de SER: <https://www.ser.nl/nl/actueel/Nieuws/mobiliteit-thuiswerken-en-corona>

Help huishoudens hun kansen op een beter lever te vergroten

De fiets meer ruimte en status geven dient ook een belangrijk sociaal-maatschappelijk doel. Aangezien ongeveer een kwart van de huishoudens geen motorvoertuig bezit⁵ is het stimuleren van actieve mobiliteit een belangrijke manier voor hen om zich te verplaatsen. De Mobiliteitsalliantie signaleerde vorig jaar al dat de toegang tot mobiliteit voor een groeiende groep mensen een probleem wordt als we niets doen⁶. In een situatie waar het openbaar vervoer minder gebruikt kan worden - niet geheel ondenkbaar tijdens een eventuele 'tweede golf' - zal een focus op automobilititeit leiden tot mobiliteitsarmoede voor deze huishoudens. Hierdoor hebben deze huishoudens minder kansen op werk en inkomen dan huishoudens in het bezit van een auto. Huishoudens met een lager inkomen zijn helaas vaak niet in staat om een elektrische fiets aan te schaffen. Iedereen heeft baat bij actieve mobiliteit, ook qua gezondheid. Zorg er dus voor dat ook huishoudens met een lager inkomen hieraan kunnen meedoen⁷. Help deze huishoudens aan (elektrische) fietsen, bijvoorbeeld met een subsidieprogramma voor het e-bikes (huur, lease of koop). Trek hiervoor samen op met werkgevers, gemeenten, fietscoaches, welzijnsorganisaties, scholen etc. Gebruik hiervoor een deel van die € 50 miljoen in combinatie met rijksmiddelen zodat bereikbaarheid voor iedereen gegarandeerd wordt en stimuleer zo de Gelderse fietsmiddenstand en fietsindustrie.

Verbeter het fietsnetwerk

De provincie Gelderland heeft de afgelopen jaren flinke investeringen gedaan in onderdelen van het hoofdrouthenetwerk. Snelfietsroutes met 4 meter breedte blijken het minimum te zijn om op 1,5 meter afstand van andere fietsers te kunnen blijven. Om de 1,5 meter afstand te kunnen houden bij kruisingen is het van belang dat fietsers door kunnen blijven fietsen en zo min mogelijk stil moeten staan voor bijvoorbeeld automobilisten - deze reizen tenslotte al in een afgesloten bubbel. Daarnaast moet het hoofdrouthenetwerk fijnmaziger worden om de drukte te spreiden en zo de veiligheid en benodigde afstand tot elkaar te borgen. Daarbij ziet de PRO een aantal essentiële ontwikkelingspunten:

- Zorg voor écht veilige en autovrije schoolomgevingen en trek hierbij samen op met gemeenten, scholen en organisaties zoals ANWB, Ruimte voor Lopen en de Fietsersbond. Schoolzones zijn de broedplaats van ons fietsgedrag en fietscultuur; ze vormen dé plek om fietsen en lopen volledige ruimte en prioriteit te geven.
- Realiseer nieuwe fietsroutes: doorstroomroutes naar de kleinere steden zoals Doetinchem, Zutphen, Culemborg en Tiel vanuit omliggende kernen. Maak hierbij ook de koppeling met het toeristisch-recreatief fietsnetwerk zodat dit leidt tot versterking van fietsnetwerkkwaliteit voor eigen inwoners en de toeristisch-recreatieve bezoekers van de Gelderse regio's.

⁵ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/25/ruim-kwart-huishoudens-heeft-geen-motorvoertuig>

⁶ <https://mobiliteitsalliantie.nl/deltaplan/>

⁷ <https://www.verkeerskunde.nl/Uploads/2013/8/martens-2011---vervoerarmoede-bestaat.pdf>

- Het is belangrijk om bij de financiering (hoofdfietsnet) voorbij de labels als snelle fietsroute, fietssnelweg of doorstroomroute te denken en ruimhartig te zijn. Wat we willen is het bereiken van zoveel mogelijk maatschappelijk effect.
- Werk bij de snelfietsroutes aan *wayfinding* en het makkelijk navigeren door het controleren en bijplaatsen van routewijzers.
- Pak knelpunten aan bij snelfietsroutes. Geef voorrang aan fietsers zodat ze door kunnen rijden door het scheiden van verkeer of door de aanleg van compacte fietsrotondes naar Zwols voorbeeld (<https://www.zwolle.nl/fietsrotonde>).
- Voor de financiering: bestem middelen die begroot zijn voor automobilititeit voor actieve mobiliteit⁸. Dit is ook een mogelijkheid om concreet te werken aan het tweede Stikstofadvies van de commissie Remkes⁹.
- Monitor samen met de gemeenten de verkeersveiligheid en zorg voor een gericht en responsief beleid voor de aanpak van gevaarlijke punten, zoveel mogelijk zonder grote aantasting van het fietscomfort (hetgeen kan gebeuren door het simpelweg weghalen van voorrang).

In grote metropolen van Europa worden radicale keuzes gemaakt voor actieve mobiliteit en worden in korte tijd grote stappen gemaakt in het stimuleren van actieve mobiliteit¹⁰. Nederland en Gelderland kunnen niet op hun lauweren rusten, maar kunnen een volgende stap maken in de transitie naar veilig, snel, betaalbaar en klimaatneutraal verplaatsen. Dat in een duurzaam mobiliteitssysteem ook de auto en het OV een belangrijke schakel vormen is evident, maar de huidige situatie vraagt om een versnelling waarin actieve mobiliteit het verschil kan maken. Maak dus ruim baan voor de fiets en werk zo aan een schoon, gezond, veilig en welvarend Gelderland!

De PRO,

Jeroen Staatsen

Voorzitter

Paul Rijzinga

Secretaris

⁸ In overeenstemming met het advies van de RLI: [Groen uit de crisis](#)

⁹ [Niet alles kan overal](#)

¹⁰ <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/04/23/in-europa-gaat-men-na-corona-op-de-fiets-door-de-stad-a3997641>